

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

דבר העורר

מותר לכל הדעות

ברז: מספר אברך חשוב שליט"א, קניתי 'קומקום שבת', וכיון ששמעתי בבית מדרש שאין 'קומקום שבת' שמותר לפי כל הדעות ממש, קניתי בטמבור ברז של מיחם, עשיתי חור בדופן הקומקום, התקנתי את הברז, כעת אני בטוח שאין אף רב בעולם שיאסור את השימוש ב'קומקום שבת בייצור ייחודי', שאין חשש טלטול מוקצה של גוף החימום ונורת הביקורת, ושאר חששות. ומכאן תצא הקריאה, למשווקי מוצרים למהדרין (הרעיון בחינם!), לייצר קומקום דוגמתו, שבלי ספק יצליחו בצורה זו למכור יותר 'קומקומי שבת' בשוק המהדרין.

וכעת לא חייבים את הפתרון של חסם לעיכוב יציאת המים, כי הברז מותקן במפלס גבוה מעט מתחתית המיכל, וכן לא חייבים גוף חימום מיוחד שאינו מתלטה, שלא יהיה חשש טלטול שלהבת כי הרי אינו מטלטל. ועדיין צריך את ה'מצב שבת' שיפעל באופן סטטי שלא ישפיע על פעילות החשמל, ונעילת המיכל לבסיס שלא יסיר בטעות, ונעילת ההרתחה שלא ירתח בטעות, וכייתוב 'קומקום שבת' שלא יהיה זילולת דשבת.

ובאמת גם בתרמוסטט עם משאבה, או מיחם עם משאבה, שאפשר להוציא מים רק על ידי לחיצה למעלה, פחות נוח מברז, וגם הרבה פעמים המשאבה מתקלקלת, ובכל כוס קפה צריך לפתוח את המכסה ולשאוב עם כוס, ולזהר שהידים לא יכו, וכדי ביזיון וקצף... וחבל מאוד שלא התקינו ברז בצד, שהוא פתרון פרקטי מאוד, ומצד בטיחות אפשר להתקין 'שסתום בטיחות'.

תועלת: קומקום שבת משווק כיום מאוד בציבור החרדי ונוח מאוד לחפצים לחסוך מקום (כמו זוג צעיר, זוג מבוגר, חדרי אירוח, כדומה) שאין מקום לאחסן מיחם נוסף וכך באותו קומקום שמרתח בו מים כל השבוע משמש גם למיחם שבת, וגם שלא צריכים הרבה מים חמים ומספיק הקומקום המכיל כשני ליטר, וחוסך באנרגיית החשמל כי יש לו גוף חימום קטן.

וסיפר גאון אחד שליט"א כאשר נוסע למרחקים להרבות צדקה וחסד, ושובת במקומות אירוח שונים בארץ ובחו"ל, ואין יכול לדעת את כשרות המיחם במקום האירוח (בלילות של 'תעורבות בשר בחלב', 'טריפות', 'מעשה שבת', וכו'), מכניס למזוודה 'קומקום שבת' שהוא קטן וקומפקטי, וכך יש לו מים חמים בשבת ללא חששות.

בברכת התורה

עקיבא יוסף לוי

נושא הגיליון

'קומקום מיוחד לשבת'

רעיון גאוני ופשט

מוקצה: בשנים האחרונות משווק בחנויות מוצרי חשמל, קומקום חשמלי עם מצב שמירת חום לשבת, אותו קומקום נשלף המשמש לימות החול כמו קומקום רגיל, מיועד לשימוש גם בשבת. בימות החול הקומקום נשלף מהבסיס למילוי מים ומזיגה לכוס, לקראת שבת מרתחים את המים, נועלים ומחברים את הקומקום לבסיס שלא יפרדו, לחצן 'שבת' מעביר את הקומקום למצב חימום סטטי (כמו 'מצב שבת' במיחם חשמלי), וכך הוא שומר על חום המים בעוצמת מעלות קבועה ללא תרמוסטט, מזוגים את המים לכוס מהקומקום ללא שלפה מהבסיס, כאשר הקנקן מחובר לבסיס ולחוט החשמל התקוע בשקע.

במאמר זה נתייחס לשני סוגי 'קומקום שבת' המצויים כיום בשוק [בדגמים השונים, הנעילה של הקנקן לבסיס לא היתה חזקה כל כך, בנוסף היתה קיימת אפשרות להפעיל את מוג ההרתחה, גם כאשר הקומקום על 'מצב שבת'], מה הדין לגבי השימוש בשבת, מצד חשש טלטול מוקצה של גוף חימום, בסיס לדבר האסור והמותר, והאם יש גזירה שמא יוציא את כל המים, ויגרם לניתוק המכשיר מזרם החשמל על ידי מנגנון הבטיחות שמכבה את המיחם כ-15-10 דקות אחרי שנגמר המים?

הגיליון מבוסס, על המאמרים שנכתבו בנושא; הג"ר יצחק מרדכי הכהן רובין שליט"א (קובץ היכלא חלק ד עמוד קנ), הג"ר אברהם משה הלפרין שליט"א ראש מכון מדעי טכנולוגי להלכה (אספקלריה גיליון א אדר ב תשע"ט עמוד 12), הג"ר שמואל יוסף שטיינברג שליט"א (שיעור בענין הקומקום שבת), הג"ר חיים אהרן בליינר שליט"א (חוקי חיים גיליון 205), הג"ר ישראל מאיר מורגנשטרן שליט"א (מטבח כהלכה עמוד 370), הג"ר ישראל קלין שליט"א (בקונטרס בירור השימוש במקרים), הג"ר צבי יהודה שיש שליט"א (קובץ שערי הוראה כא עמוד עז), הג"ר שמואל יצחק ווייס שליט"א (קובץ המאור שנה עא חוברת א עמוד צט).

לעילוי נשמת

הר"ר יהודה בן יקוט ושמעון נלב"ע ד אייר ומרת אסתר בת ימין וסוליקה נלב"ע ר"ח שבת ת.נ.צ.ב.ה.

המתאדם כאש, ומכוסה בחומר מבודד.

ב. אם יכלו המים המכשיר עלול ליזנק, ויש גזירה שמא יוסיף בו מים כדין מוליא, כמבואר **במשנב' (סימן שי"ט ק"ח)** בשם ספר **תוספת ירושלמי**, שמוליא שאינו גרוף אין שותין ממנו בשבת, מפני שעשוי פרקים ומתיירא שמא יתאכל פירוקו ומוסיף מים. וגם בקומקום יש לחוש שאם יכלו המים ואין בו שסתום בטחון, שמא יתקלקל המכשיר. (כיום בכל מימים קיים מנגנון שמנעק באופן אוטומטי את דם החשמל כאשר אין מים במיחם, ואין חשש שיתקלקל המכשיר, אבל יש חשש שיוציא את כל המים ויגרור כיבוי, וחשש זה מצד אחד יותר קרוב שחשד רק שכל אחד של ריקון הכלי, בלי הוספה של מים, ומאידך הוא חשש שחשד שלא הוזכר במשנב' ב, ועוד שאינו פעולת איסור בקום ועשה, ורק בשב ואל תעשה גורם כיבוי, שלא ניתא ליה ואינו קורה מיד].

והסתפקו, האם הקנקן דינו כבסיס לדבר האסור שעיקר הקומקום הוא גוף חימום שדינו כשלחבת, או דלמא הקנקן בסיס למים ולגוף חימום כאחד, ודינו כבסיס לאיסור ולהיתר שמבואר **בשו"ע (סימן שי סעיף ח)** שתלי מה יותר חשוב. והכריעו, כיון שעיקר הכלי מיועד לחימום המים, והמיחם חשוב לעצמו והוא בסיס לשלחבת ולא למים שבתוכו, ועוד שהמיחם וגוף החימום הם גוף אחד ממש אשר החוט הוא עיקרו, והמיחם עצמו הוא בסיס לחוט וזה כל מהותו, ולא שייך להפקיע ממנו שם בסיס. ומכל מקום אין המיחם נעשה בסיס לגורת ביקורת, שהיא טפילה ונועדה לשמש את הכלי, ועיקר הכלי הוא גוף החימום והמים שבתוכו.

וכן דעת **הג"ר צבי ובר שליט"א** (לוח המוקצה עמוד ק, הערה על ערך מיחם מחובר לחשמל עם מיחם - "אע"פ שבסל קדרי בשעה על בה תבשיל דינה ככלי שמלאכתו להיתר, מכל מקום במיחם שיש לו גוף חום לוחש שנידון כבסיס לדבר האסור, אף כאשר יש בו מים לא יפקע שם המוקצה ממנו"). והוסיף (שעיקרו הלכה א"ח סימן טבח) שאם יש גורת ביקורת, אסור לטלטל את המכשיר כולו מחמת הגורת [חשש זה קיים גם במיחם "אור השבת"].

כעין זה, מופיע במאמר של **הג"ר ישראל קליין שליט"א**, המעורר על מיחם קנדי מצד מוקצה דשלחבת, כי יש בו חוט להט, וגם שדינו כמוליא. שאינו גרוף, והוסיף שעלול להביא ממשלות בהלכות שבת. [במיחם אור לשבת, ללאור לא שייך שם הטעמים כי הרי אין בו חוט להט, וגם אין חשש שיגרור המים, מחמת החסם המותקן בו]. וכן כתב **הג"ר שושלת יצחק ווייס שליט"א** (קובץ המאור שנה עא חוברת א עמוד צט) בשם גדולי הוראה בארץ ישראל ובאמריקה, שאסור להשתמש במיחם קנדי משום חשש שיעורם כיבוי בגמר המים, ומשום גזירה שמא יוסיף בו מים כדין מוליא.

רק עם שעון שבת: לדעת **הג"ר לוי יצחק הכהן רפפורט שליט"א** (קובץ בית אהרן ויהודה חלק קפט עמוד ק), "קומקום שבת" שיש בו חוט להט, הוא מוקצה משום בסיס לגחלתו שבתוכו, ואין להיתר מדין בסיס לאיסור ולהיתר כיון שהגוף חימום מנצה בגופו ואינו בידד עם המים. ואופן ההיתר היחיד לשימוש בקומקום כזה, לפי ידי שכיחון "שעון שבת" שיכבה את הקומקום בזמן בין השמשות, כדי שלא יהיה "מיגו דאיתקצא", וכן יכבה את הקומקום בזמן שרוצה להשתמש במים שבתוכו. [והאריך שם לבאר את שיתנות].

אברע חששות: לדעת **הג"ר ישראל מאיר מורגנשטרן שליט"א** (מטבח כלהב עמוד 370) אין להשתמש במיחם של חברת קנדי מכמה טעמים. א. שמא בטלטולו בשבת עובר על איסור טלטול מוקצה דשלחבת, כיון שמחברו בתוכו גוף חימום המורכב מחוט להט, והרי הוא "בסיס לשלחבת". ב. שמא יתרופף החיבור בין הקומקום לבסיס, ויגרור לכיבוי המיחם, וכן שמא יבא בטעות ויחזיר ויבעיר בשבת את גוף חימום. ג. אם יש אבנית נכמת ניכרת בקומקום, ולא שלף את המנגנון, יש לחוש משום בורר. ד. שמא השימוש הוא בכלל עובדן דחול, כי השימוש הרגיל הוא על ידי הרחתה. [ולאכאור לגבי דגם של חברת אור לשבת, אין את החשש של מוקצה דשלחבת, כי אין בו חוט להט, וכן החשש של בורר באבנית לא שייך, כי יש חורים גדולים. ונשאר רק החשש שיתרופף החיבור, ושל עובדן דחול].

מן הדין מותר ובעל נפש יחמיר: לדעת **הג"ר חיים אהרן בלייער שליט"א** (חוקי חיים גיליון 205, ושו"ת חוקי חיים כתב יד), קומקום של קנדי, תלוי במחלוקת הפוסקים האם יש בו מוקצה דשלחבת, וגם לשיטת הקובלים יש מקום להחמיר משום חשש עובדן דחול, שמא יכלה לדיק ולכבות וידרכל בחול, ולכן מעיקר הדין המיקל להשתמש במיחם זה לו

חברת קנדי: בקומקום המשווק של חברת קנדי (KENNEDY) דגם **KN-900S**, באישור מכוון מנות, קיימת נעילת חזקה של הבסיס לקנקן באמצעות שני פנים המשתלבים בהברגה במגרעות בתחתית הקנקן, במצב שבת' גוף החימום נשאר בחום קבוע (ללא תרמוסטט), ואין אפשרות ללחוץ על ההרתחה. קיים מסננת לברידת האבנית (יש אפשרות להוציא את המסננת בשבת, ולהחזירה במוצאי שבת), אין מדיד מים כי הדפון שקוף וניכר במחוץ גובה המים.

יציין: קיים אפשרות לפשיטת כל המים שבקנקן, ובכך עלול לגרום כיבוי של המוצר, ולכן החברה מצרפת אזהרה: חובה להקפיד בשבת שמפלס המים יישאר מעל קו המינימום. הגוף חימום נהיה רותח, ויתכן שגם מתאדם. יש גורה קטנה אדומה לסימון "מצב שבת".

חברת אור לשבת: בקומקום המשווק של חברת אור לשבת (OR LE SHABBAT) דגם **OL-K2207** באישור מכוון מדעי טכנולוגי להלכה, קיימת נעילת חזקה של הקנקן לבסיס, בהזזת כפתור "מצב שבת" בעזרת שני פנים בחול הבסיס, במצב שבת' גוף החימום פועל בחום קבוע (ללא תרמוסטט), ואין אפשרות ללחוץ על ההרתחה. אין אפשרות לשפוך את כל המים שבקנקן על ידי "עיון גאון" שהתקין חסם, ענין קדין בדפון הקומקום בצד העליון. הגוף חימום עשוי מחומר מיוחד שאינו לוהט ואינו מתאדם. אין מסננת לסינון האבנית, ויש רק מסננת עם חורים גדולים מאוד, וכדי שלא יכנס לכלוך התקינו מכסה נפתח על הפיה של הקומקום.

יציין: יש גורה קטנה אדומה לסימון "מצב שבת". יש מדיד המובנה בגוף המיחם.

1. מוקצה דשלחבת

אינו מוקצה דשלחבת: עיקר הגידול להלכה בטלטול מוקצה חוט להט או שאר מכשירים או חוט להט האם הם נחשבים בכלל מוקצה דשלחבת **יבואר א"ה בגיליון הבא**, וכעת נצטרך רק את הנוגע לענין הקומקום. נחלקו פוסקי זמננו לגבי מכשיר שיש בו חוט להט שהוא ברזל חם הממחם את המים, האם נאסר בטלטול כשלחבת, לסברת **החזו"א** (א"ח מא ס"ז) בטעם מוקצה דשלחבת, שאין עומד לטלטול בשבת משום חשש כיבוי, וגם בימי החול אינו דרך לטלטלו, אם כן (לפי הבנת המנחת שלמה והצ"ח אליעזר בן יהודה) (א"ח) הקומקום צריך להיות מותר בטלטול, כי אין חשש כיבוי ועומד לטלטלו, וכן לסברת **המנחת שלמה** (חלק א סימן יד) ששלחבת אינו חוט, ואינו מחמת שיש בו חוט, הקומקום צריך להיות מותר, שהלחט אינו מתחלף ומתחדש כל שעה כמו בשלחבת, והוא כלי גמור, אלא שהורה שאין להקל בזה למעשה. וכן לסברת **האגרות משה** (א"ח ג סימן 1) ש'מוקצה דשלחבת' הוא משום שדומה לאבן, הרי מופשט בדבריו שמותר לטלטל כלי חשמלי לצורך גופו ומקומו, לפי שהוא כלי.

בתשע מוקצה דשלחבת: אך לשיטת **הגרי"ש אלישיב זצ"ל** שלא נתבאר לנו די טעם מוקצה דשלחבת, ולכן כל מכשיר עם חוט להט, הוא בספק מוקצה דשלחבת, ויש אומרים בשם הגרי"ש שגם מכשיר חימום שאין בו חוט להט הוא בכלל ספק מוקצה דשלחבת. ולשיטת **החוט שני** אחר שהביא את דברי **החזו"א**, כתב שכל מכשיר חשמלי שיש בו חוט להט הוא בכלל מוקצה דשלחבת, והוסיף שגם בכלי חשמלי שאין בו חוט להט, יש לחוש שעצם החיבור לזרם החשמל שמגביל את טלטול המכשיר, הוא בכלל מוקצה דשלחבת. ולשיטת **המנחת יצחק** המיחם מוקצה, וגם חשש שמא ינקת את החשמל, ויש לדון האם גם בקומקום שייך החשש של 'שמא ינקת'.

2. קומקום קנדי

אסור: לדעת **הג"ר יצחק מרדכי רובין שליט"א והג"ר שלום יוסף גלבר שליט"א** (היכלאל חלק ד עמוד קנד, שיעור פרשת בראשית תשע"א, אחרות שבת חלק ב פרק יט סעיף קפא הערה רמ, מילואים א ואת ד עמוד תקצא), אין להשתמש בקומקום של חברת קנדי, משני טעמים.

א. מדין בסיס לגוף החימום שדינו כאש, וכל מזיגה ומזיגה של מים כרוכה בטלטול הקומקום, ולכן אין להשתמש בו, כל עוד שלא נתברר לגבי גוף החימום הנמצא במכשיר, האם הוא לוהט או שאינו לוהט. וקובענו על פי דעת מומחה, אף שבהלכה גוף החימום הנראה לעין כלפי חוץ אינו מתאדם, מכל מקום בתוך הגוף החימום יש חוט

יצחק הלפרין זצ"ל (החשכל בשבת פרק ה), לדעת **החזון איש** (או"ח סימן נ ס"ק ט) שיש איסור דאורייתא מצד 'בונה', בכל הפעלה חשמלית בשבת, אם כן גם הניתוק אסור משום 'סותר', ויש להחמיר גם בגרמא, כי נחשב גרמא בדאורייתא שלא לצורך גדול ושלא במקום פסידיא, אכן, לשיטת הסוברים שהפעלת מכשיר חשמלי אסורה מצד 'מכה בפטיש', או לדעת **שו"ת בית צחק** (יו"ד חלק ב, מפתחות סימן לא) שאסור משום איסור 'מוליד', לא מצינו איסור להפסיק את ה'מכה בפטיש' ולבטל את ה'מוליד', ומצד מלאכות אלו אין איסור בעצם ניתוק המכשיר מהחשמל, ובפרט הניתוק נעשה באופן של 'גרמא', ומצד מוקצה הוא מאריך בדני' 'מוקצה דשלהבת', ומוסיף שאף אילו היה בו 'מוקצה דשלהבת', עדיין עיקר המיחם הוא לצורך המים, ודינו לכל היותר כ'בסיס לאיסור ולהיתר', ומותר לטלטלו לצורך דבר המותר.

ולכן, לא ניתן לאסור את השימוש בדגם האמור, כאשר יש הקפדה על הדברים האמורים: 1. נעילה הרמטית של הקנקן לבסיס. 2. זהירות ממגע במפסק ההרתחה. 3. להשאיר מים בגובה 2-3 ס"מ.

אמנם בקומקום של חברת אור לשבת באישור מכון מדעי טכנולוגי להלכה, הקפידו על ההידורים דלהלן ומאושר לשימוש בשבת לכתחילה למהדרין: 1. הנעילה במצב שבת הרמטית, ולא מתרופפת במהלך השבת. 2. 'במצב שבת' אין אפשרות להפעלת מצב ההרתחה. 3. הותקן בתוך הקומקום חסם מיוחד המונע מהמים להתרוקן לגמרי, ואין חשש שהמכשיר יכבה על ידי המנגנון האוטומטי. 4. גוף חימום מיוחד, מסוג PTC שאינו יכול להתלהט כלל מצד טבעו, ואינו מגיע לעולם לזווה ואדמיות ופועל בטכנולוגיה שונה, כך שלעולם אינו בכלל מוקצה דשלהבת. 5. נבדק היטב שהמים במדיד מתבשלים מערב שבת, ואינם מצטננים במהלך השבת לחום שהוא פחות מיד סולדת בו, (לצאת גם ידי שיטת השו"ע שדבר לח יש ביטול אחר ביטול).

מותר לכתחילה: וכן הורה הג"ר **משה ידלר שליט"א**, אחרי בירור אופן פעולת הקומקום שבת של חברת 'אור לשבת', מותר להשתמש בו לכתחילה בשבת, ואינו 'מוקצה דשלהבת' לפי שגוף החימום אינו מתאדם, ואין חשש שיתנתק מזרם החשמל, כי יש חסם מיוחד הגורם שישאר תמיד מעט מים, ומותר לטלטלו כדין כלי שמלאכתו לאיסור שמותר לצורך גופו בפעולת הוצאת המים, ועוד שכל הכלי בסיס למים שהם היתר, והרי המים הוא התכלית של הכלי, והגוף חימום טפל ובטל אליו ודומה למה שכתב **המש"ב** (סימן שח ס"ק כו) לגבי מדוכה שיש בה שום, או קדירה שיש בה תבשיל, שמותר לטלטל הכלי אגב המאכל. **מוקצה דשלהבת:** לפי שיטת **החוט שני** בשלהבת, יש להחמיר גם בקומקום אור לשבת, שמה הוא בכלל 'מוקצה דשלהבת', כיון שמחובר לזרם החשמל, אם נניח כפי שכתב **בארחות שבת**, שהעיקר הוא הגוף חימום והוא נחשב בסיס לדבר האסור. וכן לשיטת הסוברים בדעת **הגרי"ש אלישיב זצ"ל**, שגם גוף חימום שאינו מתלהט הוא בכלל ספק מוקצה דשלהבת, שפיר יש להחמיר גם בקומקום של 'אור לשבת'.

על מי לסמוך, ויש מקום להחמיר, ובעל נפש יחמיר לא להשתמש בו. והוסיף, שגם לשיטת המתירים, יש לזהר בהטיית הקומקום שכל הזמן יהיה נגיעה של המים בבסיס החימום, כי אם כל המים יהיו רק על הדופן, והחזרת הקומקום למצב עמידה, המים חוזרים לתחתית הקומקום, ודין המיחם הוא ככירה שאינה גרופה וקטומה (ארחות שבת פרק ב סעיף לב) כיון שהדבר לבשל עליה ואף שייך להגביר חום הקומקום, וקשה לזהר שלא להטות את הקומקום הרבה, ויש להסתפק כמה שיעור מים צריך להיחשב שעדיין מונחים על תחתית הקומקום, ולכן צריך שיהיה מספיק מים המקושרים לבסיס, וקשה לדקדק בזה כראוי.

אינו מוקצה: לדעת **הג"ר אשר זעליג וויס שליט"א** (במכתבו), לגבי טלטול מיחם חשמלי ומנורת לילה שיש בהם חוט להט, מוקצה דשלהבת הוא רק בנר, כי שלהבת אין בה גוף ולא צורה ולא שייך לטלטלה ואילו כלי, אבל חוט להט הוא חלק מכלי שלם, ויש לפלפל אם דינו ככלי ששלל את היתר או ככלי שמלאכתו לאיסור, ויש להחמיר שלא לטלטלה כי אם לצורך גופו ומקומו, אם לא בשעת הדחק, אבל ודאי אינם ממוקצה דשלהבת.

מותר: לדעת **הג"ר צבי יהודה שיש שליט"א** (קובץ שערי הוראה כא עמוד עז), אין לחוש בקומקום שבת משום טלטול מוקצה דשלהבת, ומשום בסיס, כיון שהעיקר הוא המים, והוי בסיס לאיסור ולהיתר שמותר בטלטול כאשר ההיתר יותר חשוב. וכעין זה כתב **הג"ר בנימין זאב"ל זצ"ל** (אז נדברו חלק ג סימן ד אות ח) קומקום חשמלי המחובר לחשמל דינו ככלי שמלאכתו לאיסור, ואם יש בו מים חמים מותר לטלטלו גם שלא לצורך גופו ומקומו, כמו סיר שמבשלים בו, ואינו נעשה בסיס לגוף החימום.

3. קומקום 'אור לשבת'

רק 'אור לשבת' הוא לכתחילה: לדעת **הג"ר אברהם משה הלפרין שליט"א** במכתב לכולל תפארת הלכה ערליו בראשות **הג"ר יואל צבי דנציגר שליט"א** ובגיליון אספקלריה (גיליון א אדר ב תשע"ט עמוד 12), ישנם דגמים של קומקומים לשבת, שקיימים בהם כמה ליקויים מצד הלכות שבת, אף שאינם אסורים מחמתם לגמרי מעיקר הדין, כדלהלן: 1. הנעילה של קומקום לבסיס רופפת ולא מספיק חזקה והוא עלול להתנתק מהבסיס, וצריך לוודא לפני שבת שהקומקום נעול היטב. 2. גם במצב שבת קיים אפשרות להפעיל מצב ההרתחה, ואמנם אינו פסיק רישא, כי לא כל נגיעה בקומקום תפעיל את ההרתחה, וגם הוא מתכבה לבד ואין בו תועלת, אך אינו לכתחילה. 3. קיים חשש שמא ירוקן את כל המים במזיגת הכוס, ויגרום לכיבוי ההרתחה, בשונה ממיחם רגיל, שהברז גבוה מתחתית המים, ובהוצאה רגילה של המים אין חשש להתרוקנות המים שיגרמו לכיבוי.

וגדר האיסור בגרם כיבוי, כפי שכבר האריך בכל זה אביו **הג"ר לוי**

סיכום הגיליון:

דינים העולים

- א. **קומקום שבת:** כיום מצוי בחנויות מוצרי חשמל, שני דגמים של 'קומקום שבת' בקומקום מחברת 'קנדי' נעילה חזקה של הקומקום לבסיס, אין אפשרות להרתחת המים במצב שבת, קיים חשש מתחת האפשרות לריקון כל המים, יש נורה אדומה קטנה, גוף החימום מתאדם. בקומקום מחברת 'אור לשבת', נעילה חזקה של הקומקום לבסיס, אין אפשרות להרתחת המים כשהוא במצב שבת, אין אפשרות לריקון כל המים ואין חשש שיגרם כיבוי, גוף החימום אינו מתאדם, יש נורת ביקורת.
- ב. **שלהבת:** נר שדלק בבין השמשות, או שדולק בשבת, השלהבת מוקצה, ומדין בסיס גם השמן התפילה והנר עצמו. והתחבטו האחרונים בגדר וטעם מוקצה דשלהבת, החזו"א ביאר שאין מטלטלין לשלהבת בשבת מחשש כיבוי, וגם שאין דרך לטלטלו גם בחול. במנחת שלמה ביאר שהשלהבת מתחדשת כל הזמן, באגרות משה ביאר שאינו כלי נחשב כאבן.
- ג. **הצדדים:** נחלקו הפוסקים האם מכשיר חשמלי שיש בו חוט להט הוא בכלל מוקצה דשלהבת או לא. ובקומקום נחלקו האם נחשב בסיס לאיסור שהעיקר הוא הגוף חימום, או שדינו כבסיס לאיסור והיתר והמים שהם היתר חשובים יותר.
- ד. **קנדי:** בקומקום של חברת 'קנדי' דגם **KN-900S**, נאמרו השיטות הבאות: אסור משום מוקצה דשלהבת משום גזירה דמוליארא שמה אילו בו מים. מותר ודאי להשאיר מים בגובה 2-3 מ"מ. מצד הדין מותר ובעל נפש יחמיר.
- ה. **אור לשבת:** בקומקום של חברת 'אור לשבת' דגם **OL-K2207**, נאמרו השיטות הבאות: מותר לכתחילה, לפי רוב הפוסקים מותר, לשיטת החוט שני וכן יש אומרים בדעת **הגרי"ש** יש להחמיר שמה הוא בכלל 'מוקצה דשלהבת', כיון שמחובר לזרם החשמל.

משיב כהלכה

ההגרלה השבוע על 100 שקל במזומן

שאלה: האם מותר לטלטל בשבת תאורת חירום עם נורת לד?

האם נורת לד דולקת בתאורת חירום או במנורת לילה, דינו כמקצה מחמת גופו כמו 'מוקצה דשלבת', או שדינו ככלי שמלאכתו לאיסור שמותר לצורך גופו ומקומו, והאם יש בזה 'זילותא דשבתא', ואולי יש הבדל בין שבת ליום טוב, ומה הדין בנורת פלורסנט?
מקורות: חזו"א (מא ס"ק ז), **מנחת שלמה** (חלק א סימן ד), **אגרות משה** (או"ח ג סימן נ) **חוט שני** (שבת ג עמוד ס), **שבות יצחק** (מוקצה פרק יד), **ארחות שבת** (חלק ב עמוד פח), **פסקי תשובות** (סימן שח אות ד).

במדור זה מופיעה שאלה שבועית בנושא הגיליון הבא, כל מי ששולח תשובה נכונה על השאלה נכנס להגרלה. ההגרלה על דעת רבני המפעל. התשובות המובחרות ישולבו במידת האפשר בגיליון הקרוב. נא להעביר את התשובות עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתגיע אחרי יום ראשון תכנס להגרלה הבאה). בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד), באחת מהאפשרויות הבאות:

1. בקו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 שולוח 4
2. בעמוד 'נדרים פלוס' ו'קהילות', קופת 'הילכתא' גיליון 'עומק הפשט'
3. בכפס מספר 1532-6507823
4. במייל 5047867@gmail.com

הזוכה בהגרלת גיליון 292 בסך 100 שקל במזומן האברך החשוב הרב חיים דוד מרגולין שליט"א כולל 'תורת חיים' בביהמ"ד 'כרם שול' ירושלים

מדור זה הוקדש השבוע לעילוי נשמת הר"ר חיים אלתר בן הר"ר צבי הירש צ"ל נלב"ע י"ד כסלו ת.נ.צ.ב.ה.

בית הוראה הילכתא

הוראות כהלכה

הוראות למשתמשים: לדעת הג"ר שמואל יוסף שטיצברג שליט"א (שיעור בענין הקומקום שבת'), יש לנעול היטב את הקומקום אל הבסיס ולוודא שהחיבור חזק מספיק, ולא יפרד במהלך השבת. אם בערב שבת הפעיל מצב שבת, ושכח לבצע 'נעילה', מותר בשבת לנעול את הקומקום לבסיס, בזהירות שהמיכל לא יתרומם מהבסיס. אם הרים בטעות את הקומקום מהבסיס אסור להחזירו בשבת, כי סוגר מעגל חשמלי.

הוראות לייצור הקומקום; מצב שבת יתקן לגמרי את המגעים של מתג ההרתחה. גוף החימום יפעל ברציפות ללא תרמוסטט. חסם מיוחד יעבב את הורקת כל תכולת המים. אין חשש לטלטול מוקצה במציגת המים, ויש שהחמירו והתקינו גוף חימום שאינו לזהט.

בכדי שלא יהא 'זילותא דשבתא', ראוי להתקין מדבקה בולטת על הקומקום שהוא פועל על 'מצב שבת'. מקוצר הגיליון, לא נוכל להביא כאן כל פרטי דין המים שבצינורית המדיד, ודין בורר אבנית מתוך מים הראויים לשתייה, ודין גרם כיבוי של במתכוין.

עדכוני הלכה

תרמוס איכותי לשבת

כתב בספר **חשמל כשר לשבת** (עמוד 364). ניתן לשמור על חום המים בעזרת תרמוס איכותי, כאשר ממלאים עד למעלה החום נשמר טוב יותר.

מומלץ לרכוש תרמוס של חברה יפנית בשם פיקוק Peacock, שומר את חום המים למשך כל השבת בצורה מעולה. קיים דגם עם משאבה, ודגם בלי משאבה, איכות התרמוס מצדיק את מחירו הגבוה יחסית, נפח כ- 2.5 ליטר (ניתן להשיג בחנויות כלי בית, קניין רפאלי, עזרה ואחזה).

מומלץ גם תרמוס של חברת AVEX איכותי מאוד, נפח 1.2 ליטר, פקק ייחודי, שומר חום למשך 24 שעות.

נושא הגיליון הבא:

'טלטול תאורת חירום בשבת'

טלו חלק בזיכוי הרבים העצום, והשתתפו בהוצאות הגיליון הבא

הגיליון נועד לעזור את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות.

אפשרות להנצחה לע"נ, לרפו"ש, וכדומה.

ניתן לשלוח רעיונות ותיקונים, תוספות והערות, להגדיל תורה ולהאדירה.

אפשר לתרום עבור הוצאת הגיליונות בעמדות הממוחשבות של 'נדרים פלוס' ו'קהילות' ברחבי הארץ, תחת המדור 'קופות נוספות' לפי החיפוש: 'עומק הפשט'.

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

גיליון שבועי עומק הפשט
שיעורים וימי עיון
בית הוראה טלפוני
בידורי הלכה אקטואליים
קו מידע הלכתי
חוברות הדרכה

מכון הילכתא 02-535-0-535

מענה אנושי בית הוראה מערכת הגיליון

קו מידע הלכתי

02-5377-085

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...

לקבלת הגיליון במייל: 5047867@gmail.com

פקס: 02-6507823